

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

DRET MATRIMONIAL

Coordinació: ARECES PIÑOL, MARIA TERESA

Any acadèmic 2022-23

Informació general de l'assignatura

Denominació	DRET MATRIMONIAL		
Codi	101829		
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA		
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter
	Grau en Dret	4	OPTATIVA
Modalitat	Presencial		
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6		
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA
	Nombre de crèdits	3	3
	Nombre de grups	1	1
Coordinació	ARECES PIÑOL, MARIA TERESA		
Departament/s	DRET PRIVAT		
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.		
Idioma/es d'impartició	Castellà		

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
ARECES PIÑOL, MARIA TERESA	mariateresa.areces@udl.cat	6	

Informació complementària de l'assignatura

Impartició de classes: dijous de 17 a 20 hores.

Objectius acadèmics de l'assignatura

Vegeu apartat competències

Competències

Competències

Competències específiques:

CE1 Demostrar coneixement de les característiques, esquemes conceptuals, institucions i procediments del sistema jurídic.

CE3 Capacitat per a identificar interessos socials i valors subjacents en els principis i regles jurídiques

CE4 Capacitat per a percebre i assimilar el caràcter unitari de l'ordenament jurídic i la seva necessària visió transdisciplinària.

Competències genèriques:

CG1 Capacitat d'anàlisi i síntesi

CG4 Capacitat d'aprenentatge autònom permanent i adaptació a les noves circumstàncies.

Resultats d'aprenentatge

1. Donar a conèixer de manera sistemàtica i interdisciplinària (evolució històrica, drets i principis constitucionals, dret eclesiàstic de l'Estat, dret religiós, dret civil, dret processal, dret registral, implicacions de dret internacional, referències de dret comparat, etc.) la regulació jurídica del matrimoni, la juridificació de la vida en parella i les relacions jurídiques derivades en el marc del dret de família.
2. Donar a conèixer l'origen i l'evolució de la institució matrimonial, l'estat actual de la qüestió i les perspectives de futur.
3. Examinar els condicionaments metodològics i sistemàtics que regeixen en la matèria i fer-ne una anàlisi crítica.
4. Fer una anàlisi de la crisi de la institució en relació amb els nous models de família i nuclis familiars alternatius.
5. Posar en relació el sistema matrimonial i el dret a formar una família amb la llibertat religiosa i de consciència.
6. Estudiar i sotmetre a revisió els remeis jurídics, substantius i processals, davant la crisi de la parella.
7. Considerar les diferències entre els principis jurídics dogmàtics, la seva aplicació pràctica i les realitats socials.

8. Valorar i resoldre supòsits reals i pràctics.
9. Demostrar suficiència en l'expressió escrita i oral en el llenguatge jurídic.

Continguts fonamentals de l'assignatura

DERECHO MATRIMONIAL

TEMA I. EL MATRIMONIO CANÓNICO

- Noción
- Matrimonio "in fieri" y matrimonio "in facto esse"
- Fines del matrimonio canónico
- Propiedades esenciales del matrimonio
- Tutela jurídica del matrimonio

TEMA II. PREPARACIÓN DEL MATRIMONIO CANÓNICO

- La tradición jurídica y social de los preparativos esponsalicios
- Promesa de matrimonio
- Expediente matrimonial

TEMA III. IMPEDIMENTOS MATRIMONIALES CANÓNICOS

- El "ius connubii" y los impedimentos matrimoniales
- Clasificación de los impedimentos
- Cesación y dispensa de los impedimentos
- Impedimentos por razón de incapacidad física: edad e impotencia
- Impedimentos por razón de incapacidad jurídica: vínculo, disparidad de cultos, voto
- Impedimentos por razón de delito: secuestro, crimen
- Impedimento por razón de parentesco: consanguinidad, afinidad, pública honestidad
- Especial referencia a los matrimonios mixtos.

TEMA IV. CONSENTIMIENTO MATRIMONIAL CANÓNICO

- El consentimiento matrimonial canónico
- Requisitos del consentimiento
- Función del consentimiento
- El matrimonio contraído por procurador
- El matrimonio contraído con intervención de intérprete
- Anomalías consensuales: presupuestos psíquicos del consentimiento
- Causas de nulidad por razón del consentimiento: defectos y vicios del consentimiento. Los que afectan a la capacidad
- Carencia del consentimiento: violencia física, simulación del consentimiento, el error, el dolo, el miedo
- El consentimiento condicionado

TEMA V. FORMA MATRIMONIAL CANÓNICA

- Concepto de forma jurídica. Evolución histórica
- Regulación jurídica de la forma canónica. Forma ordinaria y forma extraordinaria
- El matrimonio celebrado en secreto

- La dispensa de la forma canónica

TEMA VI. SITUACIONES CRÍTICAS Y FINALES

- La nulidad del matrimonio y su convalidación
- La separación conyugal y la disolución del matrimonio
- La declaración de muerte presunta
- La disolución del matrimonio rato y no consumado

TEMA VII. LOS EFECTOS CIVILES DEL MATRIMONIO CANÓNICO EN ESPAÑA

- Introducción histórica
- El sistema matrimonial vigente
- El matrimonio canónico en el ordenamiento jurídico español

Eixos metodològics de l'assignatura

1. Es dona la màxima importància a la participació activa de l'estudiant, no només a les classes pràctiques, sinó també a les teòriques, fent-les interactives en la mesura d'allò que és possible, i tenint en compte la iniciativa dels estudiants per tal de dedicar més atenció a aquells temes que desperten major interès, sense perjudici d'assolir l'explicació de tot el programa.

2. A les classes pràctiques (en sentit ampli, perquè també inclouen comentaris de textos i de sentències) es procura conjuminar el treball en equip (es promou la resolució dels casos en petits grups) amb la responsabilitat individual, de manera que s'encomanen ponències personals i es tenen en compte les intervencions a escala individual dels estudiants. Així mateix, els alumnes tindran que fer una exposició oral d'un tema de Dret Matrimonial durant 5 minuts.

3. En la mateixa línia, s'alternen els mètodes de reflexió i d'elaboració d'idees, donant importància tant els que consisteixen en la interiorització individual de conceptes (estudi, lectures recomanades, preparació de ponències), com els que deriven dels contrastos d'opinió mitjançant diversos tipus de debat.

4. Des del punt de vista de l'aprenentatge, tot i que es manté la diferenciació tradicional entre classes teòriques i pràctiques, aquestes modalitats perden la rigidesa que de vegades tenen. Cal insistir que les classes teòriques es plantegen amb tota la interacció que és possible. I hem d'afegir que aquesta interacció és encara més potent a les classes pràctiques (entre estudiants i professor, però també entre els mateixos estudiants) i que, a més, a través del cas singular es procura arribar a la categoria, de manera que aquestes sessions, a més de servir per a conèixer el vessant pràctic de l'aplicació de la llei, també són útils, en molts casos, per a arribar a coneixements teòrics. Per això, de vegades es proposen pràctiques sobre matèries encara no explicades a les classes teòriques –proporcionant certes pautes legals de referència– per tal que l'estudiant pugui descobrir per ell mateix quins són els interessos en conflicte.

5. La idea fonamental és prescindir de certs prejudicis i dogmatismes i estimular l'esperit crític. Moltes vegades, no hi ha una solució única del conflicte jurídic, sinó que n'hi ha més. I allò que resulta més important és que l'estudiós del dret sigui capaç d'esbrinar on es troba el conflicte, quins són els arguments teòrics i les conseqüències pràctiques que hi ha al darrere i justificar la solució proposada.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Dates (Setmana)	Descripció	Activitat presencial	Hores de treball presencial	Activitat treball autònom	Hores treball no presencial
Setmana 1 14-09-2022	Presentació de l'assignatura i Exposició de la Guia docent. Exposició general de continguts. Explicació teòrica. Tema 1.	Assistència a classe i participació en la sessió. Assistència a classe i participació en la sessió.		Lectura de materials complementaris i preparació de la pràctica proposada per a la sessió següent.	

Setmana 2 21-09-2022	Explicació teòrica. Tema 2. Pràctica.	Assistència a classe i participació en la sessió. Assistència a classe. Ponència sobre la pràctica. Participació en el debat.		Estudi i preparació de l'exposició	
Setmana 3 28-09-2022	Explicació teòrica. Temes 2 i 3. Pràctica.	Assistència a classe i participació en la sessió. Assistència a classe. Ponència sobre la pràctica. Participació en el debat.		Estudi i preparació de l'exposició	
Setmana 4 05-10-2022	Explicació teòrica. Tema 3. Pràctica.	Assistència a classe i participació en la sessió. Assistència a classe.		Estudi	
Setmana 5	Festiu				
Setmana 6 19-10-2022	Explicació teòrica. Tema 4. Pràctica.	Assistència a classe i participació en la sessió. Exposició oral d'un tema		Estudi i preparació de l'exposició	
Setmana 7 26-10-2022	Explicació teòrica. Tema 5. Pràctica.	Assistència a classe i participació en la sessió. Exposició oral d'un tema		Estudi i preparació de l'exposició	
Setmana 8 2-11-2022	Explicació teòrica. Tema 7. Pràctica.	Assistència a classe i participació en la sessió. Exposició oral d'un tema		Lectura de materials complementaris i preparació de la pràctica proposada per a la sessió següent. Lliurament de la pràctica anterior si està concloua.	
Setmana 9 9-11-2022	Setmana evaluativa				
Setmana 10 16-11-2022	Explicació teòrica. Tema 9. Pràctica.	Assistència a classe i participació en la sessió. Exposició oral d'un tema		Lectura de materials complementaris i preparació de la pràctica proposada per a la sessió següent. Lliurament de la pràctica anterior si està concloua.	

Setmana 11 23-11-2022	Explicació teòrica. Tema 8.	Assistència a classe i participació en la sessió.		Estudi i repàs dels continguts explicats, objecte de la prova. Lliurament de la pràctica anterior si està concloua.	
Setmana 12 30-11-2022	Explicació teòrica. Pràctica.	Assistència a classe i participació en la sessió. Assistència a classe. Ponència sobre la pràctica. Participació en el debat.		Lectura de materials complementaris i preparació de la pràctica proposada per a la sessió següent. Lliurament de la pràctica anterior si està concloua.	
Setmana 13	Festiu				
Setmana 14 14-12-2022		Assistència a classe i participació en la sessió.		Estudi i repàs dels continguts explicats. Lliurament de la pràctica anterior.	
Setmana 15 21-12-2021	Proves teòriques				

Sistema d'avaluació

Si les circumstàncies ho permeten les avaluacions es faran presencials i si no fos possible, ja s'avisarà amb temps suficient les diferents activitats d'avaluació i els canvis que suposarà.

Objectius	Activitats d'Avaluació Criteris	%	Dates	O/V (1)	I/G (2)	Observacions
Demostrar coneixements de l'ordenament jurídic en vigor i capacitat d'expressió escrita	Prova teòrica escrita: 3 preguntes a desenvolupar.. (Si hi ha recuperació) 10 Preguntes curtes (No hi ha recuperació)	65% 20%	Mes de desembre de 2022	0	1	Per aprovar l'assignatura serà requisits imprescindible aprovar les dos preguntes a desenvolupar. (obtenir un 3) Per aprovar l'assignatura serà requisits imprescindible aprovar la prova tipus test.(obtenir un 1)
Demostrar la capacitat d'expressió oral.	Exposició oral d'un tema. Si no es possible es realitzaran practiques i comentaris de sentències (No hi ha recuperació)	15%	Dies: els dies que la professora comuniqui a classe.	0	1	Per aprovar l'assignatura serà requisits imprescindible realitzar l'exposició oral o bé lliurar les pràctiques

Objectius	Activitats d'Avaluació Criteris	%	Dates	O/V (1)	I/G (2)	Observacions
					I	
	Recuperació de la prova escrita no superada d'un valor del 60%: 2 preguntes a desenvolupar.		Febrer de 2023		I	

(1)Obligatòria / Voluntària (2)Individual / Grupal

ATENCIÓ.- Per a superar l'assignatura es imprescindible que l'alumne:

- 1.- En la prova teòrica de 2 preguntes a desenvolupar obtingui com a mínim un 3.
- 2.- En la prova tipus test obtingui com a mínim un 1'25.

QUALIFICACIÓ DE NO PRESENTAT (N. P.)

L'alumne que no realitzi la prova escrita a desenvolupar, la prova tipus test i l'exposició oral d'un tema obtindrà la qualificació de NO PRESENTAT.

AVALUACIÓ ALTERNATIVA FINAL ÚNICA:

En cas que un/a estudiant/a acrediti documentalment la seva impossibilitat de poder complir alguns dels requisits establerts per l'avaluació continuada (be perquè treballen, bé perquè són estudiants de segona o tercera matrícula) podrà optar per la realització d'una prova única de validació de competències i coneixements que es realitzarà en les setmanes assenyalades a aquest efecte per la professora. La prova d'avaluació única consistirà en 2 preguntes del programa a desenvolupar.

RECORDATORI

D'acord amb l'art. 3.1 de la normativa d'avaluació de la UdL, l'estudiant no pot utilitzar, en cap cas, durant la realització de les proves d'avaluació, mitjans no permesos o mecanismes fraudulents. L'estudiant que utilitzi qualsevol mitjà fraudulent relacionat amb la prova i/o porti aparells electrònics no permesos, haurà d'abandonar l'examen o la prova, i quedarà subjecte a les conseqüències previstes en aquesta normativa o en qualsevol altra normativa de règim intern de la UdL.

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia bàsica

Víctor REINA y Josep M. MARTINELL, Curso de Derecho matrimonial, Madrid 1995.

Dionisio LLAMAZARES FERNÁNDEZ, Derecho matrimonial, Madrid, 2000.

Dionisio LLAMAZARES FERNÁNDEZ, El sistema matrimonial español: matrimonio civil, matrimonio religioso y matrimonio de hecho, Madrid, 1995.

Manuel ALENDA SALINAS, La tutela estatal del matrimonio, Alicante, 2003.

Manuel ALENDA SALINAS, la reforma del proceso matrimonial canónico, Pamplona 2017

Mariano LÓPEZ ALARCÓN y Rafael NAVARRO-VALLS, Curso de Derecho matrimonial canónico y concordado, Madrid, 2010.

José Antonio SOUTO PAZ, Derecho matrimonial, Barcelona, 2003.

Ana FERNÁNDEZ-CORONADO GONZÁLEZ, El proceso de secularización del matrimonio, Madrid, 2004.

María Jesús GUTIÉRREZ DEL MORAI, El matrimonio en los Estados de la Unión Europea y la eficacia civil del matrimonio religioso, Barcelona, 2003.

Mercedes MURILLO MUÑOZ, Matrimonio y convivencia en pareja en el ámbito de la Unión Europea. Hacia un nuevo modelo de matrimonio, Madrid, 2006.

José Ramón POLO SABAU, Matrimonio, Derecho y Factor Religioso, Madrid, 2017; Anotaciones sobre la eficacia civil del matrimonio religioso en el marco del convenio europeo de Derechos humanos, en Revista Española de Derecho Europeo, 54 (2015). La función de la forma de celebración del matrimonio y el principio de igualdad: Algunas observaciones a la luz del proyecto de Ley de jurisdicción voluntaria, en Revista de Derecho civil, vol. II-1 (2015); El nuevo régimen jurídico de las formas religiosas de celebración matrimonial en el Derecho español, en Stato, Chiese e pluralismo confessionale. Rivista telematica (www.statoechiese.it), n. 20/2016 6 giugno 2016.

Legislació

Tractats internacionals sobre la matèria. Constitució. Acord sobre assumptes jurídics Estat - Santa Seu. Acords de cooperació Estat -confessions evangèlica, israelita i islàmica. Codi civil espanyol. Llibre segon del Codi civil de Catalunya. Codi de dret canònic. Llei d'enjudiciament civil. Legislació del registre civil. Llei de jurisdicció voluntària. Compendi de legislació de Dret eclesiàstic de l'Estat (editorials Aranzadi o Civitas).

Pràctiques

Es lliuraran a classe.

Sentències

Es proporcionaran o s'indicaran a classe.